І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 224. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 20-го ЛИСТОПАДА 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 20, 1958 No. 224 VOL. LXV.

ДОЛЛЕС ПЕРЕСТЕРІГАЄ НОВОСТВОРЕНІ НЕЗАЛЕЖНІ ДЕРЖАВИ ПРОТИ КОМУНІЗМУ

Клівленд. — Державний секретар Джан Фостер Доллес, виступаючи у вівторок, дня 18 листопада ц. р., на відкритті студійної конференції, влаштовуваної тут Крайовою Радою Христових Церков у ЗДА, присвятив свою промову змінам, що заіснували в сучасному світі, як теж і загрозі комунізму для незалежности новостворених держав. Основними змінами, що характеризують наш час, Доллес вважає великий зворот від колоніялізму до самовизначення і незалежности народів (на протязі останніх 15 років двадцять й одна країна із 700 мільйонами населення добилася політичної незалежности), відкриття нових шляхів через Арктику, розвиток атомової енергії, що став новим джерелом могутности, велетенські можливості для миру і війни, що їх дають започатковані досліди міжплянетних просторів, і вкінці новий уклад сил у міжнародному житті, спричинений комуністичним імперіялізмом. „Міжнародний комунізм — казав Доллес — який проголошує себе найбільш „інтернаціональним" з-поміж усіх світових організацій, намагається об'єднати і зуніфікувати світ, підкорюючи собі всі національні уряди. На протязі однієї тільки ґенерації комунізм здобув контролю в цілості або частинно над 16 незалежними державами із 900 мільйонами населення, або одною третиною людности усього світу. Цей же міжнародний комунізм вдержує могутній підривний і пропаґандивний апарат в некомуністичних країнах, намагаючися накинути свою владу і решті вільного світу". Особливою загрозою є комунізм для народів, що змагають до незалежности і здобувають її, бо спочатку він прикидається приятелем націоналізму цих народів і навіть підтримує його активно в боротьбі за визволення з колоніяльної незалежности, але потому докладає всіх зусиль, щоб цей націоналізм і незалежність новостворених держав знищити, накидуючи їм комуністичний режим й об'єднуючи їх насильно в комуністичному бльоку. Така ситуація вимагає від ЗДА і від вільного світу не тільки оборонної реакції, але й активної підтримки для незалежницьких аспірацій залежних досі народів і безупинної допомоги тим, що вже здобули свою незалежність. Визнаючи конечність такої акції, ЗДА базують свою політику на принципі, що якщо хтось хоче забезпечити мир, свободу і добробут для себе самого, мусить дбати про те, щоб підтримати й інші народи в їх змаганні до миру, свободи і добробуту. Добитися миру можна не „політикою великих держав" чи такими або іншими „маневрами доцільности", але консеквентною політикою, базованою на принципах справедливости і пошанування прав й аспірацій інших народів.

ЗДА пропонують допомогу Латинській Америці

Вашингтон. — Державний підсекретар в економічних справах С. Даглес Діллон заявив на Комісії 21, яка існує при Раді Організації Американських Держав, що ЗДА економічно допоможуть країнам Латинської Америки. Ця економічна допомога може відбуватися двояким способом. 1. Американський уряд пропонує зорганізувати технічну службу при тій позичковій інституції, яку мають покликати до життя при Організації Американських Держав. 2. ЗДА готові заключити договори, щоб приватні американські інвестори мали податкові полегші в ЗДА і щоб легше могли інвестувати свої капітали в державах Латинської Америки. Комісія 21 плянує осягнути стабільні економіки в своїх країнах. Голова американської делеґації Діллон прихильно відноситься до цих змагань, і своїми двома пропозиціями бажає спричинити те, щоб американський приватний капітал охотніше працював в державах Середньої і Південної Америки.

Барук називає інфляцію „пістряком, який пожирає економіку"

Ню Йорк. — Найстарший державний муж і дорадник кількох президентів 88-річний Бернард М. Барух промовляв на зборах жидівської організації Бней Бріт в готелі Валдорф Асторія, яка нагородила його золотою медалею, і сказав, що ЗДА загрожує велика небезпека тому, що тут панує загальна байдужність до таких проблем як інфляція валюти і оборона держави. Він назвав „інфляцію — пістряком, який пожирає економіку і фінансове здоров'я країни". Барух виступив проти того, „онімілого й байдужнього становища", яке займає американське громадянство до інфляції і безпеки країни. „Інфляція, казав він, вина в тому, що ми платимо такі великі податки, що платимо за товари такі високі ціни, що наш уряд має сотки більйонів боргів, що наші ощадности маліють", на чому найбільше терплять ті, які найменше мають. На зборах були визначні особи (між ін. генерал Алфред М. Ґрунтер — голова Американського Червоного Хреста), а президент Айзенгавер прислав окремого листа з ґратуляціями, який відчитано на зборах.

В АМЕРИЦІ

● **Найвищий Суд ЗДА** розглядає просьбу власників помаранчевих плянтацій із Флориди і Тексасу дозволити їм і надалі забарвлювати помаранчі, бо природних, зеленавих овочів люди не хочуть купувати. Департамент здоров'я вимагає заборонити малювати помаранчі, бо в фарбі, якої для цього вживають, є отрута. Уряд дозволив був малювати помаранчі фарбою „ред — 32", але після докладних дослідів відкликав свій дозвіл.

● **Колишній державний секретар Джеймс Ф. Бирнс** врятував життя католицькому американському священикові о. Леопольдові Браннові, забравши його на свій літак з Москви, де комуністи плянували його вбити. Згідно з договором 1933-го року, американські священики мали право перебувати в Москві при американській амбасаді, але комуністи хотіли позбутися цього священика, коли війна скінчилася.

● **Департамент рільництва** повідомляє, що особисті прибутки американських громадян у жовтні цього року дещо зменшилися, хоч впродовж попередніх сімох місяців постійно збільшувались. Зменшення особистих прибутків сталося тому, що в жовтні були численні страйки, і робітники не діставали заробітних платень. У жовтні особисті прибутки становили 357,500,000,000 долярів в річному відношенні, — на $300,000,000 менше як у вересні цього року.

У ПРИЗНАННІ ДЛЯ ЛЕТУНА ГЕРОЯ

Президент Айзенгавер передає пані Кінчло, вдові по капітанові Айвінові Ц. Кінчло, що згинув в липні ц. р. під час випробовування найшвидшого літака світу, копію свого листа до Президента ЗДА в 1972 році у справі прийняття Айвена Ц. Кінчло, мол. до Летунської Академії ЗДА.

Айзенгавер написав листа до президента ЗДА 1972 року

Вашингтон. — 18-го листопада президент Айзенгавер передав дружині славного пілота капітана Івена С. Кінчло старшого копію листа, якого він написав до майбутнього президента ЗДА в 1972-1976 роках з рекомендацією, щоб той президент доручив тоді прийняти до Летунської академії теперішнього 19-місячного сина Івена С. Кінчло третього. Капітан Івен Кінчло старший згинув під час дослідного лету вліті цього року в Каліфорнії, залишивши дружину і тоді однорічного синка Івена Кінчло третього. Оригінал листа призначений для президента ЗДА в роках 1972-1976, щоб він із вдячности американського народу для капітана Кінчло подбав про те, щоб його син міг зайняти те саме звання, в якому так славно працював його батько. — Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті повідомив, що Айзенгавер має подібного листа від президента Ф. Д. Рузвелта, який написав його в 1941-ім році кілька днів після Перл Гарбору в справі сина летуна капітана Коліна П. Келлі, який згинув, атакуючи японський бойовий корабель. Якщо син капітана Келлі схоче бути кадетом, то президент Айзенгавер йому це вможливить.

Рейбирн за відкладення конференції провідників Конґресу із Президентом

Вашингтон. — Спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн просив уряд, щоб відкласти конференцію конґресових провідників із президентом Айзенгавером аж до перших днів січня 1959 р. В попередніх роках така конференція відбувалася в грудні, і на ній були присутні конґресові провідники обох партій, а Президент інформував їх про запроєктовану закордонну політику в своїй промові Про стан Унії. В першому дні конференції Президент нараджувався звичайно з самими республіканцями про внутрішні проблеми ЗДА. Цього року деякі члени уряду в грудні будуть закордоном. Спікер Рейбирн заявив, що вистачить запросити демократичних провідників на конференцію з Президентом в перших днях січня 1959, бо Конґрес почне працю аж 7-го січня, а до того часу уряд зможе поробити зміни у зверненні Про стан Унії, якщо зайде потреба.

Труман і Ботлер конферували про стратегію 1960 року

Індепенденс, Міссурі. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер відвідав колишнього президента Гаррі С. Трумана, щоб висловити йому признання від партійного проводу за ту працю, яку він виконав під час виборчої кампанії, яка причинилася до такого великого успіху Демократичної партії. Ботлер конферував із Труманом про стратегію, якої треба вживати в 1960 році, щоб здобути президентські вибори. Голова Республіканського Крайового Комітету Мід Алкорн заявив зараз після виборів, що республіканці почали виборчу кампанію для перемоги в 1960 році, а Ботлер на це відповів, що демократи почали кампанію для перемоги в 1960 році вже в 1956 році. Труман не висловився ще ні за жадного демократичного кандидата на президента.

З успіхом випущено керовану ракету „Атлас"

Кейп Канаверал, Флорида. — 17-го листопада з успіхом випробувано керовану ракету „Атлас", яка мала перелетіти тільки 3,000 миль, хоч її засяг може становити 6,325 миль. 18-го вересня цю 100-тонну ракету пробували випустити на віддаль 6,325 миль, але та проба тоді не вдалася. Це була вже 6-та проба з цією ракетою, яка складається з трьох частин. Коли „Атлас" буде готовий до вжитку, то це буде найсильніша в світі керована ракета, яка зможе знищити кожну ціль на землі. Летунство сподівається, що в 1960 р. ракета „Атлас" буде готова до вжитку на фронті. Гадають, що „Атласом" можна буде користуватись при випущенні сателіта довкола Землі, Марса або Венери.

Ґомез зрезиґнував із становища віце-президента Арґентини

Буенос Айрес. — 18-го листопада віце-президент Арґентини Алехандро Ґомез зрезиґнував із свого становища і тим способом закінчив 6-денну кризу, яка виникла після того, як в урядовому комунікаті повідомлялося про те, що Ґомез при допомозі змови старається зайняти становище президента держави, яке тепер займає д-р Артуро Фрондізі. Ґомез зрезиґнував в листі до другого віце-президента сенату сенатора Бернарда Ґузмана, в якому заявив, що він „пережив великий моральний біль внаслідок обставин, зовсім йому чужих". Ґомез заперечив змову проти президента Фрондізі. Ще не є відомо, чи відбудуться нові вибори для вибору нового віце-президента, чи це становище займе президент сенату Хозе Марія Ґідо.

У Судані припинено конституційні свободи і розв'язано всі партії

Хартум. — Державний переворот в Судані, що його в минулу неділю перевів шеф штабу армії генерал Ібраґім Аббуд, звернувся в першу чергу проти політичних партій, що їх сам ген. Аббуд оскаржив у своїй заяві до народу в уведенні хаосу в країну, хабарництва в адміністраційний апарат та міжпартійної боротьби за владу. За англійськими обсерваторами, цей переворот має радше внутрішньо - політичне, ніж закордонно - політичне підложжя. Англійські знавці суданських відносин твердять, що цей переворот вдарив найбільше по т. зв. Партії народної єдности, що її очолював колишній прем'єр Ізмаїл ель-Азгарі, який вів найбільш демагогічну пресову кампанію проти прем'єра Абдуллаха Халіла в дусі панарабського націоналізму з величанням єгипетського президента Нассера. Тому англійська дипломатія ставиться дуже обережно до деяких західніх коментарів, наче б цей переворот був новою перемогою Нассера і схильна вбачати в ньому радше захорону проти перевороту, що його дійсно підготовляли звеличники Нассера. Генерал Аббуд заповів вправді окремим уступом своєї декларації заходи, щоб покращати взаємини з „братньою" З'єдиненою Арабською Республікою, але водночас зазначив, базу „респекту, приязни і взаємного інтересу" для зв'язків Судану з усіми іншими країнами. Новий прем'єр звернувся з закликом до всіх амбасадорів в Хартумі, щоб їхні держави визнали новий режим.

Ген. Ібраґім Аббуд

Москва підтримує свої погрози щодо Берліну

Москва. — У московській „Правді" появилась у вівторок 18 ц. м. велика стаття п. н. „Може бути тільки одна розв'язка Берлінської проблеми", яка на цілій лінії підтримує заяву Нікіти Хрущова щодо рішення совєтського уряду — проголосити неважними всі дотеперішні міжнародні умови щодо правного стану Берліну. У тій статті „Правди", яка має характер нової офіційної заяви, говориться про те, що Берлін ніколи в ніякій умові не був визнаний за „п'яту зону", та що настав час для „нормалізації" відносин. Під цією „нормалізацією" Совєтський Союз розуміє закінчення окупаційного стану в Берліні, себто — відкликання американських, англійських і французьких гарнізонів і сталиць з західнього Берліну та передання його під владу „суверенної" Східньої Німеччини, територією якої оточений з усіх сторін Західній Берлін. Заяви ЗДА й двох інших західніх великодержав, що вони будуть боронити своїх прав у західньому Берліні навіть із зброєю у руках, „Правда" називає „шантажем", який — мовляв — не робить враження на совєтську владу. — Цю статтю у „Правді" вважається запереченням враження, наче б Совєти і східньо - німецькі комуністи, перевіривши рішуче становище Заходу, рішили залишити думку про нову авантуру в Берліні. За твердженням преси, американські керівні кола схиляються до думки, що треба сподіватися дійсно таких кроків Совєтів, які створять нові поважні труднощі. Покищо на терені самого Берліну панує спокій і совєтські військові сторожі на контрольних пунктах на шляхах між Західнім Берліном і Західньою Німеччиною не роблять труднощів американським валкам вантажних авт.

Західня Німеччина відкидає совєтські суґестії про „мировий договір"

Бонн. — Західньо - німецький уряд відкинув нотою з 17-го ц. м. совєтську ноту з 18 вересня ц. р. про підготову до мирового договору. Совєти запропонували були, щоб між СССР, з одного боку та Німецькою Федеративною Республікою (Західньою Німеччиною) з другого підписати мировий договір, незалежно від нинішнього стану поділеної Німеччини. Західньо - німецький уряд з свого боку запропонував, щоб 4 великодержави, воєнні альянти, створили комісію для підготови мирового договору з Німеччиною. Водночас західньо-німецька відповідь підкреслює два принципи: що мировий договір можна підписати тільки з одною з'єдиненою Німеччиною, а не з „двома Німеччинами", та що з німецького боку мусить бути авторитетний репрезентант німецького народу, а таким репрезентантом був би тільки уряд, вибраний у висліді вільних виборів в цілій Німеччині.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Митрополит УАПЦ Ніканор** звернувся до Митрополита Української Православної Церкви в ЗДА Іоана з проханням довершити хиротонію о. протоєрея Віктора Соловія, якого Собор УАПЦ в Німеччині обрав кандидатом на єпископа УАП Церкви в Австралії. Митрополит Іоан доручив Консисторії УПЦ поробити всі необхідні приготування для хиротонії. Вона відбудеться правдоподібно в листопаді ц. р. у катедрі св. Володимира у Шикаґо.

● **Союз Українського Студентства Канади** влаштовує в суботу, дня 22-го листопада ц. р. конференцію на тему „Українознавчі студії в канадійських університетах". Конференція відбудеться в залі МекҐілл Юніон у Монтреалі і в ній виступлять із доповідями проф. д-р о. М. Залеський, проф. д-р К. Віда та інші.

● **Товариство Української Кооперації в Ню Йорку** підготовляє видання великої документальної історії українського кооперативного руху. Редакційну колеґію цієї історії очолює д-р Ілля Витанович і фінансову комісію творять А. Мудрик і А. Мілянич.

● **Петра Волиняка, редактора журналу „Нові Дні" в Торонті** обрано головою **СУЖЕРО** на річному з'їзді цієї організації що відбувся в днях 11-го і 12-го жовтня ц. р. До Головної Управи увійшли крім П. Волиняка ще такі панове і пані: В. Корж, В. Літвінов, Ф. Бойко, Г. Романко, К. Симагорський, П. Копил, М. Костюк, Ю. Стефанович, А. Канарейський і С. Фініковський. До контрольної комісії входять А. Крамар, Д. Пригорницький, М. Сотник, Д. Беркута і К. Скірко.

● **Авторський вечір Леоніда Полтави і його дружини**, що виступає під письменницьким іменням Діма, відбувся дня 31 жовтня ц. р. в Літературно-Мистецькому Клюбі в Торонті. Обидвоє письменників прочитали зразки своїх творів — поезій, поем та новель.

● **Д-ра Василя Кіндрачука**, українського лікаря в Келґарі в Канаді, прийнято разом із сорок й одним хірургом Канади в члени Американської Колеґії Хірургів на річній конвенції американських та канадійських хірургів, що відбулася минулого місяця в Шикаґо у ЗДА.

СОВЄТИ ПОСТУПИЛИСЬ У СПРАВІ СФЕРИЧНОГО ОБШИРУ

Об'єднані Нації. — Совєтський віце-міністер закордонних справ Валеріян Зорін виступив на 81-членній Політичній Комісії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в минулий вівторок 18 ц. м. з новою, значно зміненою резолюцією у справі використовування міжплянетних просторів виключно для мирових цілей. У новій совєтській резолюції, яка складається із 5-х точок, нема ні слова про американські заморські бази, що їх зречення Америкою Совєти вимагали були, як передумову для згоди на міжнародну контролю міжплянетного обширу. Тільки в промові, якою Зорін пояснював нові совєтські пропозиції, він запевняв, що Совєти „вернуться до справи заморських баз пізніше" та що вони не відмовляються від становища, що вийняття сферичного обширу з-під військових цілей стоїть у зв'язку з проблемою загального роззброєння. Покищо в зголошеній у вівторок совєтській резолюції не пов'язано цих двох справ і таким чином пропущено ті совєтські застереження, які були найбільшою перешкодою для осягнення порозуміння в Об'єднаних Націях. Совєтська резолюція пропонує створити Міжнародну комісію у рямцях Об'єднаних Націй для студій над проблемами сферичного обширу. Вона пропонує відразу, щоб до тієї Комісії ввійшли: ЗДА, Англія, Індія, Франція, Чехословаччина, Польща, Румунія, З'єдинена Арабська Республіка, Швеція і Арґентина, але в свому пояснювальному слові Зорін назвав персональний склад Комісії річчю „дискусійною". Комісія мала б в наступному році скласти звідомлення Генеральній Асамблеї ОН. Резолюція згори передбачує міжнародну співпрацю в дослідах над сферичним простором. Ця нова совєтська резолюція значно наблизилась до резолюції, що її зголосили в цій справі З'єдинені Держави й 19 інших членів ОН. Зорін спершу познайомив з текстом своєї нової резолюції американського амбасадора в Об'єднаних Націях, Генрі Кебота Ладжа. Цей останній висловив вдоволення з факту зміни совєтського становища і заповів докладне перестудіювання совєтської резолюції. За коментарями преси — не є виключене, що в тій справі прийде на терені Об'єднаних Націй до узгіднення одної резолюції.

Східньо-західні наради у Женеві далі у сліпій вулиці

Женева. — На обох Женевських конференціях — у справі припинення дальших атомово-водневих дослідів і в справі забезпеки проти несподіваної атаки — нема ніякого поступу. На тричленній конференції щодо атомових дослідів, ЗДА й Англія поступилися дещо Совєтам у тому, що вони готові не в'язати справи припинення атомових експериментів із встановленням контрольної системи — в одному договорі. Вони пропонують, щоб дебатувати над цими справами окремо і паралельно. Все ж, Совєти не змінили свого становища, що це дві окремі справи і що про встановлення контрольної системи можна буде говорити щойно після того, як всі три атомові держави проголосять припинення „раз на завжди" дальших експериментальних атомових вибухів. — На конференції про забезпеку проти несподіваної атаки розбіжність ще більша. Там большевики просто торочать політичну пропаганду і ніяк не хочуть розпочинати розгляд конкретних пропозицій, якими способами протидіяти приготуванням до несподіваної атаки. Тепер вони твердять, що найкращою забезпекою проти несподіваної атаки є підписання „пакту безпеки" між НАТО і державами т. зв. Варшавського бльоку. Західні керівні кола — за твердженням преси — приходять щораз більше до переконання, що Москва не хоче дозволити на встановлення на території Совєтів ніяких міжнародних контрольно-інспекційних пунктів і тому вона рішена не допустити до будь-якого порозуміння в Женеві.

Совєти домагаються припинення летів літаків із атомовими бомбами

Женева. — На останньому засіданні Женевської конференції у справі забезпеки проти несподіваної атаки, голова совєтської делеґації Василій Кузнєцов виступив з новим проєктом, який виходить далеко поза межі технічних військових заходів щодо міжнародної контролі, яка протиділа б небезпеці несподіваної атаки. А саме, Кузнєцов зголосив резолюцію, яка забороняє відбувати лети літаків, які везуть атомові бомби, над чужими територіями і відкритими морями. Такі лети, мовляв, є одною із загроз вибуху нової війни. 5 західніх держав, заступлені на цій 10-членній Женевській конференції, відразу поставились до совєтської пропозиції негативно. Коли б прийняти ту резолюцію, то були б спаралізовані теперішні дії Стратегічної летунської команди ЗДА й Англії. Наприклад, не можна б відбувати далекосяжних летів американських бомбардувальників з атомовими бомбами з ЗДА почерез Канаду до Аляски, ані над Тихим Океаном до американських баз в Японії, ані над Атлянтиком до Англії.

У СВІТІ

● **Королевою чорного ринку у Варшаві** є — запевняють американські газети — ніхто інший, як „сама" дружина комуно - польського диктатора Владислава Гомулки. Вона не тільки для себе закуповує на чорному ринку різні люксусові предмети, але й дістає від жінок польської комуністичної верхівки замовлення на телевізори, холодильники, авта, ровери, модерні „гай фіделіті" і люксусові харчі. На варшавському чорному ринку можна дістати все, чого душа запрагне, але пара добрих черевиків коштує одномісячний заробіток кваліфікованого робітника.

● **В Еспанії** переведено численні арештування противників режиму генерала Франка. Арештовано здебільша комуністів і басківських та катальонських націоналістів.

● **Комуно - чеський амбасадор у Лондоні Мирослав Галушка** образився на англійського прем'єра Гаролда Мекміллена. Під час прийняття у шведського амбасадора в Лондоні, Мекміллен зауважив, що уряд сателітної Чехо-Словаччини не багато різниться від уряду т. зв. Протекторату Чехії за часів гітлерівської влади. Чеський амбасадор заявив з цього приводу офіційний протест, що його англійський уряд не захотів навіть розглядати.

● **Д-ра Авґуста Ліндта** переобрано на становище високого комісаря Об'єднаних Націй в справах утікачів з осідком у Женеві. Сам він — швайцарець і має велике зрозуміння для долі втікачів з-поза залізної завіси. Уряд високого комісара передбачений до 1 січня 1964 року, коли то мають завершити програму розв'язування проблеми втікачів у Середній і Західній Европі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЕВРОПА И АМЕРИКА

В останніх днях сталася подія, яка кидає характеристичне світло на взаємини між двома континентами, чи — ще точніше — на ставлення західньо-европейських народів до Америки. Минулого тижня, 13 ц. м., секретар оборони Ніл МекЕлрой, заявив на пресовій конференції у Пентаґоні, що ЗДА перевіряють програму продукції великої кількости керованих ракет на середню віддаль, 1,500 миль. Саме ці ракети — це та модерна зброя, що її плянувалось розподілити між західньо-европейськими союзниками Америки. Керовані ракети засягом 1,500 миль, себто 2,250 кілометрів, — це сувора пересторога для Совєтів: такі ракетні бази, розміщені в обширі Північного моря чи Балтику, у Шотляндії, на терені Західньої Німеччини, Греції і Туреччини, скрізь, де повітряна лінія не переступає згаданої віддалі, можуть, на випадок совєтської атаки, відповісти — разом із далекосяжним летунством на заморських американських базах — нищильною відплатною акцією. Але МекЕлрой пояснив, що західньо-европейські ракетні бази — „вразливі", себто наражені на знищення Совєтами. І тому — натякнув він — куди певнішою зброєю стають далекосяжні керовані ракети, на віддаль 5,000 миль, з базами на американському континенті.

Хоча Ніл МекЕлрой говорив дуже обережно й не складав ніякої заяви політично-військового характеру, проте преса негайно підхопила його заваги і добачила в них заповідь генеральної ревізії американських стратегічних плянів. Америка, так би мовити, — почали комбінувати часописи — втомлена від своїх західньо-европейських союзників з Північно-Атлантійського пакту (НАТО), які лявірують поміж страхом перед совєтськими погрозами і бажанням сховатися за американську спину. Замість переконувати своїх европейських союзників, що в їх інтересі, в спільному інтересі всіх вільних країн, лежить влаштовування у себе ракетних баз, Америка — читали ми — може „переставитись" на нову стратегію — власних баз на власній території, з однаковою стратегічною вартістю...

Такі голоси американської преси викликали в Західній Европі потрясаюче враження. Яка була офіційна дипломатична реакція — газети докладно не пишуть, але можна її собі уявити: перевірювання, скільки правди є у відомостях про ревізію американського стратегічного плянування. Можна здогадуватись про такі інтерпеляції з того, що наступного ж дня після заяви МекЕлроя появилась офіційна заява державного департаменту, яка заспокоювала европейських союзників Америки, стверджувала вірність постановам з'їзду міністрів НАТО з грудня минулого року і потверджувала ще раз, що основною ціллю американської військової політики є скріплювати збройні сили союзників і на скріплювання власної сили дивитись крізь призму спільних оборонних плянів. Напівофіційно заявлено, що про будь-яку радикальну ревізію військового плянування не може бути — покищо! — мови хоч би тому, що розвиток і продукція далекосяжних міжконтинентальних керованих ракет не стоїть ще на такій висоті, щоб можна було будувати на них оборону вільного світу.

Цей „інцидент" цікавий тому, що він виявив ще раз, як европейські союзники Америки, з одного боку, насторожені проти „американського верховодства", а, з другого, як смертельно вони бояться, щоб реальних обрисів не набрав плян так званої периферійної стратегії, за яким ЗДА „вийшли б" з европейського континенту і зреклися боронити його ще на тому континенті. Відомо, що ЗДА стоять під безперервним тиском своїх союзників, які мають щораз нові претенсії до „занадто самостійної", чи „занадто радикальної" протикомуністичної американської закордонної політики. Англія визнає комуністичний Китай, хоче торгувати з комуністами, рахується з своїми соціялістами, деклямує про конференції „на вершинах" і т. д.; де Ґоль хоче „більшого голосу" в Раді НАТО; того самого домагається Італія; Норвегія і Данія одверто відмовились від атомової і ракетної зброї, щоб не „провокувати" Совєтів; Західня Німеччина не хоче платити коштів утримання військ західніх альянтів на своїй території — і т. д. Та коли приходить момент, що ЗДА мають трішки відсунутись з Европи, не на позиції ізоляціонізму, що його не визнає ні одна американська партія, але меншої дбайливости за її збройний стан, настає серед европейських членів НАТО переполох. Він є ознакою здорового інстинкту. І на цьому здоровому інстинкті, однаково як на розумовій свідомості політичної спільноти інтересів вільного світу, базується одностайний фронт Західньої Европи й Америки та всіх уярмлених підсовєтських народів — проти Москви.

ПРЕТЕНСІЇ КАНАДИ ДО ЗДА

12-го листопада ц. р. канадійський міністер торгівлі Ґордон Черчилл, промовляючи на першій канадійсько-американській торговельно-промисловій конференції в готелі Шермана в Шикаґо, передбачав, що в найближчих кількох роках торгівля між ЗДА і Канадою значно збільшиться. Але одночасно він підкреслив, що треба добре розглянути ті факти, які приводять до непорозумінь між обома країнами, якщо дійсно бажаємо, щоб той ріст торгівлі набирав чимраз більшого розмаху. Ґордон Черчилл заявив, що керівники канадійських філій американських фірм мусять ґрунтовно змінити свою поведінку, коли щиро бажають, щоб економічні взаємини між ЗДА і Канадою поліпшилися та поглибилися.

Перед тим, як говорити про ці бажані зміни в поставі ЗДА супроти Канади, мусимо пригадати про амбіції канадійського прем'єра Джана Діфенбейкера зробити свою країну більше самостійною у відношенні до південного сусіда. Провідник консерватистів Діфенбейкер ще під час виборчої кампанії в першій половині минулого року закидав своїм противникам-лібералам, що вони під економічним оглядом зробили Канаду залежною від багатого американського сусіда. Здобувши владу, він старався якнайбільше обнизити дефіцит у торгівлі Канади із ЗДА і вимагав натомість поширити торгівлю з країнами Комонвелту.

Впродовж майже півторарічного урядування Діфенбейкера торговельний дефіцит Оттави з Вашинґтоном вдалося зменшити, але канадійський прем'єр цим не задовольняється. Саме тепер відбуває він з своєю дружиною подорож „довкола світу", щоб здобути ринки для канадійської пшениці — головного експортового товару своєї країни, яка відіграла й відіграє набагато більшу ролю в світовій політиці, як держави з таким самим і навіть більшим числом населення.

Діфенбейкер слушно звертає увагу провідників держав вільного світу на те, що в одних країнах невикористаними лежать величезні харчові запаси, а одночасно в інших населення голодує, бо там не вистачає харчів. Перед виїздом з Оттави Діфенбейкер казав: „Усі харчові надвишки повинні стати в наших руках засобом, який забезпечував би половину людства від голоду". Канадійський прем'єр пропонує крім того, створити „міжнародні харчові банки", щоб забезпечитися проти можливої недостачі харчів на випадок війни або стихійних катастроф.

Діфенбейкер старається знайти нові ринки збуту для торгівлі своєї країни, а міністер торгівлі Черчилл дбає про поліпшення економічних взаємин із ЗДА. В „дусі приязної поради" він твердив, що для осягнення цієї цілі треба здійснити таку 8-пунктову програму:

1. Американці повинні сприяти експортові тих виробів, які продукуються в канадійських філіях американських фірм. При цьому до експорту треба зарахувати й складові частини цих виробів.

2. Вживати в канадійських філіях стільки канадійського матеріялу і складових частин, скільки можна виправдати умовами економіки.

3. Якщо тільки дозволяє на це закон конкуренції, канадійські сирівці треба переробляти на товари і аж тоді експортувати їх закордон.

4. Американські фірми в Канаді повинні заохочувати й вишколювати канадійців, щоб вони могли займати в цих фірмах провідні становища.

5. Американські фірми повинні видавати більше грошей на промислові досліди в Канаді, щоб сприяти розвиткові місцевого промислу.

6. Дати місцевим управам цих фабрик більшу автономію.

7. Забезпечити канадійцям можливість закуповувати акції в американських філіях у Канаді.

8. Американські працівники канадійських філій повинні брати живішу участь в місцевому громадському житті.

Як бачимо, міністер торгівлі хотів би, щоб працівники американських підприємств у Канаді відносилися до країни, де вони працюють, так, як до своєї батьківщини. Одначе, ці свої вимоги він злагіднив заявою про те, що канадійський уряд не є протиамериканський, і що він зовсім не противиться тому, щоб американський капітал діяв у Канаді. На думку міністра Черчилла, непорозуміння між ЗДА й Канадою в справах торгівлі дещо загострилися внаслідок промов деяких кандидатів під час виборчої кампанії, які хотіли спричинити клопіт своїм політичним противникам.

Звертаючись до 500 бизнесових провідників із Середнього Заходу ЗДА і Канади, міністер Черчилл сказав:

„Ми це добре знаємо, що маємо дуже цінні природні ресурси, яких ви потребуєте, ми не маємо потрібних капіталів, щоб їх використовувати. Ми також знаємо, що ваші грошові інвестиції відіграють дуже велику ролю в розвитку Канади".

Але, сказав він, — поступування численних філій американських підприємств в Канаді викликають побоювання, щоб Канада не стала економічно залежною від ЗДА, і щоб це пізніше не спричинило політичної її залежности. До цього присднується ще й те, — підкреслив міністер торгівлі, — що Канада купує в ЗДА річно товарів на чотири більйони долярів, а продає тільки на три більйони.

Можна сподіватися, що американський уряд прихильно поставиться до вимог канадійського уряду, і політична приязнь між цими обома країнами скріпиться ще й економічною співпрацею, корисною для обох партнерів.

Український Народний Союз це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і своїх рідних матеріяльно. Це значить, бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи.

КЛУБОВИЩЕ НІСЕНІТНИЦЬ

Якщо йде про ставлення поляків до українців і України, то польська публіцистика, за малими винятками, визначається не тільки жахливою ретроградністю, але й просто безнадійною ігнорацією у справах, що повинні бути польській стороні добре відомі хоч би вже з огляду на саме довговікове сусідство обидвох народів. Статті на українські теми, що появляються в польській еміґраційній і крайовій пресі, це здебільша клубовище найбільш неймовірних нісенітниць, чи, як окреслюють це поляки, „бздур". До такої категорії нісенітної публіцистики треба зарахувати і статтю пана Скарбека-Міхаловського, надруковану в американському польському щоденнику „Америка-Ехо" з дня 16 листопада 1958.

Стаття п. Скарбека-Міхаловського такого роду, що вона виключає будь-яку дескусію на порушені в ній теми, не зважаючи навіть на те, що назва її звучить „Програм Українські". Якщо ж на цьому місці цю статтю згадується, то радше для насвітлення позему писання і ментальности деяких польських журналістів.

Для п. Скарбека-Міхаловського Україна починається 1015-го року, коли польський король Болеслав Хоробрий „займає ті землі і — як подає переказ — називає їх Окраїною". Цей „факт" дає йому можливість твердити далі, що „цей край", значить Україна, на ...30 років молодший від Польщі.

Далі пан Скарбек-Міхаловський признається, що він походить з південно-східньої „Малопольскі", і що він мав можливість пізнати Україну „ще за часів останнього царя Миколая, як і під час нашого походу на Київ у 1920 році". На підставі цього свого досвіду й автопсії, він називає галичан ... малоросіянами, а українцями вважає тільки тих людей, що живуть над Дніпром, мовляв, „властива Україна — це землі над Дніпром і під російською займанщиною".

У Галичині, що її Скарбек-Міхаловський називає Малопольскою, не було — згідно з його твердженням — до 1906 року ніяких національностевих конфліктів. Та й не могло бути, бо ж „русинів греко-католицького віровизнання" він виводить від польських „несвідомих хлопів", які попереходили на греко-католицький обряд під впливом польських поміщиків (дідичів), що фундували і будували греко-католицькі церкви, і цим причинилися до того, що польський елемент ставав національною меншістю. Тому теж великих землевласників трактує Скарбек-Міхаловський, як зрадників, бо мовляв, вони, збудувавши 99% (греко-католицьких) церков, „створили цим самим умовини для майбутньої української ірриденти".

Родовищем цієї ірриденти, як відкриває тепер п. Скарбек-Міхаловський, було знову ж не що інше, як греко-католицьке духовенство. „В русинських парохів, — пише він, — не зобов'язував целібат. Кожен з них мав ліпшу або гіршу парафію... багато дітей, синів, які ішли слідами батьків... і підходили до спокійного народу, як пропаґатори нової політики, базованої на ненависті до польського елементу".

Галицька Україна не має за собою ніякої історії та традиції і „була вона створена ад гок ... австрійською владою і польськими руками". Доказом того, що наддніпрянські українці не хотіли і не хочуть мати нічого спільного з галицькими українцями є — згідно з геніяльними ревеляціями п. Скарбека-Міхаловського — факт, що „коли галицькі русини, зорганізовані німецьким генералом Гоффманом у Жмеринці", почали боротьбу за Львів, не одержали з України ніякої допомоги". Після програної „русинські відділи" відійшли за Збруч і там, піддалися польським відділам, що він мав нагоду, як пише — ствердити на „своєму відтинку".

Для п. Скарбека-Міхаловського „український рух на терені Малопольскі Всходнєй був інспірований австрійським урядом, в чому відіграв свою ролю буковинський громадянин Василько, який за свою діяльність в цьому напрямку одержав титул барона", і тому він, визнаючи, з одного боку, що цей рух таки існував, з другого боку заперечує його існування і називає „фікцією" з тією тільки метою, щоб в дальшому заявити, що на такій „фікції" була побудована лінія Керзона. „В британській фантазії, — пише він, — виросла якась лінія Керзона, яка не має ніякого узасаднення ані в географії, ані в історії слов'янських народів. Галицькі русини повинні — на його думку — називатися сьогодні „керзоністами", бо їх відкрив Керзон і з математичною докладністю визначив їх місце на мапі, що в дійсності було катастрофальним для всіх. Сталін покликався на британський авторитет, висуваючи свої аспірації до тієї історичної лінії, і тому, що тамошні русини перейменувалися на українців, упімнувся за тими, які „досі стогнали під польським ярмом". Цим арґументом Сталін побив великого Черчилла, кажучи: „Це ж ви, англійці, видумали лінію Керзона"".

Але ж рекорду своїх нісенітниць досягає п. Скарбек-Міхаловський у кінцевих уступах своєї „статті" про „українську програму", пишучи, що „загальна кількість мешканців тієї частини краю (воєвідств львівського, тернопільського і станиславівського) виносила в 1931 році 6,206.900 душ, з чого до національности русинської признавалося 4% і до національности української 10%". Звідки п. Скарбек-Міхаловський й автори, що на них він покликається (якісь Янковський і Серафінський) взяли таку „статистику", залишиться таємницею тієї ж ментальности, на якій побудовані і всі ревеляції п. Скарбека-Міхаловського. Згідно ж бо з цілком тенденційною офіційною польською статистикою з 1931 р., — на терені згаданих воєвідств жило 5,334.000 населення, в тому числі 3,388,000 українців і тільки в щонайкращому випадку 1,250,000 поляків.

Останні цифри наведені не для полеміки, а для того, щоб показати, до чого може довести засліплення і заперечування немилої комусь дійсности.

ЕСПЕРАНТО — „МОВА БРАТОЛЮБІЯ"

Есперанто — це допоміжна мова для семи мільйонів освічених людей у 47 державах світу. Чотири римські архиєреї дали своє благословення на цю штучну світову мову, Гітлер ненавидів її, а його таємна поліція, ґестапо, арештувало кожного, хто вживав цієї мови, як членів „міжнародної мафії". Кремлівські можновладці в перших роках ставилися до есперанта байдуже, потім також осудили його, на подібній ідеологічній основі, як німецькі націонал-соціялісти. Емблема кожного есперантиста, яку він носить на грудях — п'ять континентів світу, сплетених в одну цілість.

Мовознавці кажуть, що вивчити цю мову багато легше, як будь-яку іншу мову західньої культури. Це тому, що есперанто базується на головних західніх мовах, має лише одну граматичну відміну і наскрізь фонетичне: як говориш, так пишеш і читаєш написане. Творець есперанта — жид, очний лікар д-р Людвик Заменгоф, який уже на 18-му році свого життя носився з думкою дати світові одну-єдину просту і зрозумілу мову, для зближення народів світу, для міжнародного „братолюбія".

У 1887 році, випускаючи в світ свою першу граматику есперанто, він писав: „Війни будуть зліквідовані, коли всі люди стануть братами, а станеться це тоді, коли вони знищать мовні бар'єри, які їх ділять, роблять ворогами".

А в своєму маніфесті до культурних народів світу він заявляв: „Єдина надія на вічний мир і щастя людства — одна для всіх мова".

Щоб не стати „позорищем світу", Людвик Заменгоф видав першу граматику створеної ним мови під символічним псевдом „доктора Есперанто" („есперанто" в еспанській мові — надія). Граматика „доктора Надії" викликала справжню сенсацію, і тодішня культурна еліта Европи почала пильно вивчати штучну світову мову очного лікаря... В міжчасі він сам поліпшував її і розвивав, спираючись на засаді, що чим легша й простіша вона буде, тим більший матиме успіх.

В основу есперанта ввійшли латинська й грецька мови, як фундаментальні, як праматері західніх мов. Родина романських, ґерманських та слов'янських мов послужили Заменгофові як складові частини його мови. Творець есперанта вибирав з усіх тих мов такі слова, які були в ужитку в кожній із згаданих мовних груп. Наприклад, есперантське слово „кельнеро" взято з німецької мови, але воно є також в румунській, голляндській, норвезькій, польській, болгарській, литовскій та еспанській мовах. Ось тут і „ключ розуміння", чому есперанто „зрозуміле" для кожного народу, що є у сфері західньо-европейської культури.

Абетка есперанта має 28 значків. Усі прикметники закінчуються на „а". напр.: батько — патро, батьківський — патра. В множині додається „й": батьки патрой. Мовознавці вважають, що есперанто є ключем до пізнання і кращого розуміння мов західньої культури, навіть такої мови, як англійська.

Число прихильників есперанта з кожним роком більшає. Досі вийшло друком у цій мові сім з половиною тисяч назов різних книжок. Цією мовою виходить у світі 120 журналів. Кожного місяця на коротких радіохвилях надається 170 програм — з Парижу, Берна, Відня і з країн Південної Америки. Після закінчення другої світової війни чимраз інтенсивніше намагаються добитися признання цієї мови, як офіційної та обов'язкової „міжнародної" мови на терені Об'єднаних Націй та їхніх аґенцій.

До приходу Гітлера в Німеччині навчали есперанта в 335 школах і навіть плянували біля Мюнхену побудувати місто „Есперанто". Останнім часом у Німеччині і в Австрії захоплення есперантом набирає поважних розмірів. Найпопулярнішою книгою в цій мові є Біблія. В Австрії на залізничих станціях можна дістати розпис їзди потягів в мові есперанто, а на французькій Рів'єрі придорожні написи подані також цією мовою. Чимало поліцистів у західньо-европейських столицях носить на рукаві напис: „Розмовляю мовою есперанто". Те саме щодо міжнародної служби Червоного Хреста й інших допоміжних та добродійних організацій і аґенцій.

Проте, створена майже 70 років тому нова мова, на яку її творець покладав такі великі надії, як показує її дотеперішній розвиток, очевидно, воєн не зліквідує і мовних бар'єрів не знищить. Поки існують нації — існуватимуть і національні мови, як найперша ознака їх культури. Щонайбільше, есперанто могло б знайти собі застосування у міжнародних зв'язках. Але, здається, ніде досі не використовувано її на інтернаціональному форумі. Сьогодні есперанто — все ще „мова любителів".

М. О.

НЕ БЕРІТЬ...

Не беріть із зеленого лугу
верби,
Ні на жовті піски,
ні на скелі,
Бо зів'яне вона
від жаги і журби
По зеленому лузі
в пустелі...

І сосни не несіть
на зелені луги,
Бо вона засумує
в долині
І засохне в воді
від палкої жаги,
І нудьги
по далекій вершині.

О. ОЛЕСЬ

Д-р мед. Роман Осінчук

ПИТАННЯ ЛЮДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В ПОЗАЗЕМНИХ ПРОСТОРАХ

(1)

Атомова доба, що розпочалася з вибухом двох атомових бомб над Ґірошімою і Наґасакі (Японія), і рівночасний винахід двох речей: радару, яким контролюємо в ширінь і в височінь простори, та ультраелектронічних приладів, за допомогою яких можемо розглядати безмежно малі, оком зовсім неспостерігальні частинки живої чи мертвої природи (будову кришталів, віруси, навіть функції клітин) — всі ці головокружні речі невпинно ведуть людський дух до щораз нових ідей і створюють нові технічні, біологічні й суспільно-здоровні проблеми. Світ зробився замалим для людини, і вона починає шукати просторів. Експерименти з триступневими ракетами ввели людину в безмежні обшири, в яких не тільки людський розум, а незадовго може й сама людина зможуть ширяти, подорожуючи з Землі до Місяця, до Марса чи до інших плянет. І як сьогодні людина розв'язала проблему безпечного повітряного подорожування з Ню Йорку до Токіо чи, скажімо, з Сіднею до Гельсінок, так само в недалекому майбутньому вона знайде способи подорожувати в космічних просторах.

Але з таким подорожуванням тісно зв'язана проблема здоровних умовин людини в часі її відлету, в часі самого лету та в часі повернення на Землю. Трудноші полягають не в самій техніці лету, бо вже літають всілякі „спутніки", „експлорери" та „вангарди" у просторі, а в забезпеченні здоров'я у її позаземному або міжплянетному леті.

Які ж саме здоровні проблеми виникають у просторах для людини та іншого живого єства?

Ми знаємо, що світовий рекорд лету до висоти 1056 миль від Землі здобула собака Лайка, яка в „Спутніку" ч. 2 подорожувала в земній орбіті. Живою на Землю Лайка не повернулась, але це зовсім не заважає людині вперто думати про свою подорож у височінь, а з цим задумом зв'язано дуже багато різних питань, передусім здоровного характеру. Щоб викинути людину, наприклад, в простір у триступневій ракеті, яка летить із головокружною скорістю, треба передусім перебороти ґравітацію (притягання) Землі і створити під час лету відповідні умовини для всіх фізіологічних функцій живої істоти, тобто створити в такому штучному сателіті те наземне оточення, до якого людина звикла. Це можливо зробити лише в герметично замкненій кабіні, вміщеній у самому носі ракети. На підставі доцьогочасних дослідів, людина мала б у цій замкненій кабіні лежати передуоім на спині з підігненими догори ногами, в спеціяльному убранні, із запасами кисню, поживи та уладжень для нормального виконування всіх фізіологічних функцій: дихання, відживлювання, потреб видалювання спожитого і т. п. А скільки емоцій матиме людина, чекаючи на вибух? А який страшний буває рев вибуху, а яка неймовірна вібрація та шалена скорість лету у простір, де нема повітря, де не видно сонячного проміння, де не існує поняття висоти, де нема дня і ночі, а де є лише безмежна відвічна порожнеча!

Сила вибуху й скорість відразу впливають на вагу людини. Вага страшенно побільшується і зростає з пересічно нормальної коло 150 фунтів на ¾ тонни. Сильне тертя атмосфери об зовнішню стіну кабіни, де знаходиться людина, при скорості 25 тисяч миль на годину, підносить температуру до 1600° Фаренгайта, тобто приблизно до температури топлення золота, а поза атмосферою раптом спадає до — 454°, тобто близько до абсолютного нуля. Натомість атмосферичне тиснення з віддаленням від Землі все спадає і, коли б людина опинилася нічим незабезпечена в такому тисненні, її тіло через раптову різницю тиску експльодувало б. Людина в просторі без ваги, без руху (бо навіть рух власного мускула може викликати ушкодження тіла), з таким малим тисненням повітря в кабіні, що навіть годі людині свиснути, позбавлена можливости курити чи з кимсь поговорити, зовсім самотня — може легко попасти в стан психічного розладу. А найстрашніше те, що на висоті приблизно 600 миль від Землі ракета попадає в грубу, біля 7,400 миль, верству убивчої космічної радіяції, яка пронизує стінки сателіта й кабіни. Отже чи скоро попаде при таких умовинах, і чи взагалі може попасти, в міжплянетний простір людина?

Ніхто на це відповісти тепер не може. Медицина і техніка мусять це питання розв'язати. Цими проблемами тепер займається одна галузь соціяльної медицини, яка називається медициною простору. Вона тісно зв'язана з авіяційною медициною, що працює в цілій сітці дослідних станиць, розкинених на просторах Америки.

Перший поштовх для зацікавлення медициною у цій справі дав генерал-майор Гарри Армстронґ, колишній сирджен дженерал оф ди Ейр Форс, а інтелектуальним батьком цього напряму в медицині є німець — фізіолог д-р Губертус Струкґольд, який почав свої лети в простір ще в 1920 р., а в 1947 р. приїхав до Америки, де в березні 1958 р. його іменували першим у цілому світі професором медицини простору при Медичній Авіяційній Школі в Рандолф Ейр Форс Бейз, Тексас.

Першим здоровним питанням для лету людини в простір є: чи може вона витримати страшну скорість, необхідну для поборення земного притягання і вилету в безмежний простір? Це питання розв'язав лікар авіяції Джан Пол Стапп своїми особистими подивуґідними летами на швидких ракетних моторах у формі санок. За його прикладом, почали робити подібні експерименти інші молоді летуни, які досягали майже границі безатмосферичного простору. В 1956 р. капітан Айвен С. Кінчельоюн. перебув кілька хвилин на ракетнім аеропляні на висоті 126,000 футів (24 милі). Але ніхто так довго не був на висоті 102,000 футів, як підполковник авіяції Дейвід Ґудмен Сімонс, який піднісся наприкінці 1957 р. на цю висоту в стейті Міннесота й перебував там цілих 5 годин у спеціяльному бальоні. Враження з його подорожі були подані в журналах „Лайф" і „Рідерс Дайджест". Тепер цей 35-літній лікар, здібна, винахідлива й відважна людина, займає становище директора Аеро-Медичної Експериментальної Ляборaторії в Голмен, Н. Мексіко, де переводить досліди над впливом усіх тих чинників, що зв'язані з летом у простір, на живі істоти, від мух, мишей, щурів, морських свинок починаючи, а на мавпах та людині кінчаючи.

Вже з молодих літ д-р Д. Сімонс цікавився летами і опанував докладно основні проблеми здоров'я летуна. Крім того, докладно студіював фотографію, фізику, астрономію, а згодом радіо й електроніку. Всі ці знання дуже придалися йому для студій над простірною медициною. В 1947 р. він висилав у простір для дослідів звірят на німецьких ракетах V2, а потім студіював впливи космічної радіяції на живих істотах у далеких висотах. Але тому, що ракети перебували звичайно короткий час на великій висоті, він почав висилати звірят в спеціяльно сконтруйованих бальонах і сам запроєктував щільно замкнені ізольовані кабіни для живих істот, подбавши про те, щоб ті істоти поверталися на землю живі.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаго, Ілл.

Згадаймо Їх у „День Подяки"

27-го листопада 1958 р., о 5-ій годині вечора в залі УН-Союзу (843 Норт Вестерн, Шикаго) відбудеться літературно - музичний вечір, присвячений пам'яті українських національних поетів — Олени Теліги і Олега Ольжича.

Це, ніби то стандартне і сухе оголошення, має глибше значення. Всі ми знаємо, хто такі Олена Теліга і Ольжич, всі пам'ятаємо, як вони в 1942 році у Києві віддали в жертву за вільну Україну своє полум'яне життя.

Але час іде... Проходять нові й нові роковини, і так ми непомітно опинилися напередодні нової річниці їх смерти. Ця дата варта особливого відзначення і особливої праці над гідним вшануванням її. Отож, українська Учительська Громада міста Шикага вирішила улаштувати той вечір в дещо відмінний спосіб — силами молодих талановитих виконавців, тих, для кого писали, боролись і загинули Теліга та Ольжич.

Головний реферат почуєте від особистого приятеля і літературного колеги Теліги та Ольжича Олеся Бабія, в пам'яті якого збереглось невичерпне джерело спогадів про спільно проведені з ними часи.

Твори Теліги та Ольжича читатимуть О. Ліщинська, Василів, Грушецький та Ю. Миськів. Свіжими квітами на могили поляглих поетів будуть пісні у виконанні молодої, талановитої співачки Н. Зарицької та Грушецького. Нарешті, наші наймолодші виконавці виконають кілька музичних номерів (Арета Вавришин, Сеник). Юлія, Галина та Ростислав Клюковські виконають тріо у фортепіяновім супроводі проф. Василя Шутя. На закінчення прочитають вірш Ганни Черінь, присвячений Олені Телізі.

З зазначеного списку виконавців шикагівська публіка може скласти собі деяке уявлення про особливе значення цього вечора: адже ж це робиться самими майже молодими силами тієї любої молоді, яку ми так прагнемо виховати, зберегти для України. Молоді виконавці докладають всіх своїх сил, щоб якнайкраще приготовитись до вечора. Як же прикро було б для них не відчути схвалення своїх добрих намірів збоку їх батьків та приятелів! Такі зусилля мусять бути показані при наповненій залі!

Влаштування свята припадає на День Подяки. Кожний плянує посмакувати індика в себе вдома чи у гостях. Нам є за що дякувати Богові, але це не значить, що треба пропустити імпрезу у залі Українського Народного Союзу. Для неї вибрано досить зручний час — п'ята година по полудні, залишаючи вільним ще цілий вечір. Отже, вшануймо „День Подяки" щирою і вдячною згадкою славної пам'яти Олену Телігу та Олега Ольжича.

Г. Ч.

Ню Гейвен, Конн.

Участь українців у виборчій акції

Українська громада міста Ню Гейвену й околиць вже від кількох років, включилася у загальне американське публічне життя, стала рівновартним партнером, респектованим обидвома партіями Республіканською і Демократичною.

Із такої акції українське громадянство вже віднесло певні моральні користі і здобутки місцевої натури, а навіть загально - національного характеру. Ось деякі із них, як здобуття для української справи всіх буквально конгресменів і сенаторів стейту Коннектикат, а деякі з них вже загально відомі українській публіці, стали вірними приятелями українського народу і його змагань, згадати хоч би конгресмена А. В. Кретеллу і обох сенаторів П. Буша і В. Пуртелла. За їх почином втягнено багато резолюцій і заяв до Конгресового рекорду, їх старанням внесено резолюції з вимогою визнати 22-го Січня Українським Днем Незалежности в цілій Америці.

Здобуття приятелів і удержання їх для української справи є великим добутком. Доказом чого може послужити факт, що такі приятелі незалежно від виборчої калькуляції, лишаються ними надалі, як бувший губернатор стейту Коннектикат Д. Ладж, який із далекої Еспанії і посту американського амбасадора переслав українцям стейту Коннектикан привіт із нагоди свята Української Незалежности.

Побажаним і вказаним було б, щоб зустрічі з американськими громадянами були добре зорганізовані. На них конечним є використати прихильність американської еліти і висунути на самім вступі свої постуляти. Із досвіду в нашій громаді знаємо, що наші резолюції знаходять відгомін, як примір перед двома роками винесена резолюція проти поневолення України і проти концентраційних таборів в СССР, амбасадор К. Ладж повідомив організаторів віча, що дані йому матеріяли використав у свой промові і в доказ того переслав копію своєї промови, виголошеної в ОН. Як попередних років, так і цього року заходами Ініціятивного Комітету, в склад якого входили пп. Василь Добчанський, Роман Гижий, Василь Гіна, Осип Яхницький, Антін Маланчук і д-р Василь Небелюк, відбулося віче 26-го жовтня, на яке явилися конгресмен А. Кретелла, сенатор В. Пуртелл, кандидат на шерифа Полард, адвокати Леві і Манціні, кандидат на стейтового сенатора й інші.

Віче отворив п. Антін Маланчук і передав дальший його провід п. Василеві Гіна. Головним бесідником від американців був конгресмен Кретелла, а від українців д-р Василь Небелюк. Всі кандидати, включно з сенатором Пуртеллем, висловилися дуже прихильно про українців і їх змагання помогти Рідному Краєві у визволенню. А сенатор Пуртелл накликав зберігати свою рідну мову, звичаї і обичаї та плекати свою національну культуру, заявляючи, що українці мають дуже багато спільного з ірляндцями, включно із боротьбою за незалежність.

Під час віча д-р Небелюк зголосив резолюцію проти скорочення радіоавдицій українською мовою в „Голосі Америки", яку вислано до державного департаменту на руки секретаря Доллеса. Від українців ще забирали голос д-р О. Лодинський українською мовою, проф. д-р Т. Мацьків англійською мовою, якого виступ зробив прихильне враження на американців.

По вічу відбулося принятття для гостей та взаїмна гутірка, в якій інформовано американців про українську проблему. Принятття приготовили пані Добчанська і Яхницька, за що їм Комітет складає прилюдну подяку.

В. Н.

Сиракюз, Н. Й.

Ще про Ювілей УНДому

В оголошенню програми (в „Свободі") до ювілею 25-ліття Українського Народного Дому в Сиракюзах, з невідомих причин, опущено танцювальну групу Ю СУМА. Зараз в тій справі Управа Осередка СУМА звернулася до УНДому запевнив, що це направить в звідомленню про свято.

На жаль, воно так не сталося, бо в „Свободі" ч. 207 з дня 28-го жовтня ц. р., в звідомленні про відзначення 25-ліття УНДому в Сиракюзах, згадано про всіх поодиноких виконавців святочної програми, а також навіть прізвища визначніших гостей, а про Ю. СУМ знов чомусь не згадано ні словом.

Нам не йдеться про рекляму, а про трактування організації нарівні з іншими, бо вона є активною в нашій громаді. Треба згадати, що танцювальна група Ю СУМА, яка брала участь у згаданому святі, нараховувала понад двадцять осіб.

Сиракюз, 6 листопада 1958 р.

За Управу: С. Грицик — голова; М. Проскуренко — секретар; П. Башуцький — керівник юнацтва.

Із життя УВАН у ЗДА

ЗАСІДАННЯ В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОГРАФІЇ

29-го жовтня в Ню Йорку відбулося засідання Президії Української Вільної Академії Наук у ЗДА і Книгознавчої Секції Академії з молодими бібліографами в справі української бібліографії. В засіданні взяли участь — М. Ветухів, Д. Горняткевич, Л. Чикаленко, В. Дорошенко, В. Міяковський, Б. Мартос, Б. Загайкетич, І. Замша, Е. Пизюр, Б. Кравців, О. Данко, В. Знаєнко, Х. Карпович, М. Лабунько, Н. Палідвор і М. Томоруг.

Засідання відкрив голова УВАН у ЗДА М. Ветухів, який зазначив, що Академія завжди радо вітає і підтримує всяку ініціятиту на користь української науки і культури. Зокрема тепер щиро вітає ініціятиву молодих українських бібліографів, що виявили бажання включитися в працю Бібліографічної служби Книгознавчої Секції Академії і вже почали роботу — „Бібліографія українських видань за 1957 рік". Далі М. Ветухів зупинився на тій праці, що її треба зробити в галузі української бібліографії, а саме: скласти бібліографію українських видань по роках надалі і за минулі роки; важливою ділянкою є бібліографія української періодичної преси, літопис журнальних статтей, бібліографія рецензій на українські видання, а також і бібліографія матеріялів з українікн, публікованих неукраїнською мовою.

В. Дорошенко, голова Книгознавчої Секції Академії, привітав учасників засідання та з приємністю підкреслив включення української молоді до справи української бібліографії. Він поінформував про свою працю „Бібліографію, української періодичної преси", підтримав побажання М. Ветухова щодо ділянок бібліографічної праці і від себе ще додав побажання приступити до складання бібліографії з Шевченкознавства і Франкознавства.

О. Данко і М. Лабунько, бібліографи, що саме закінчили бібліотечні студії в Колумбійському університеті, доповіли про свою працю, яку почали ще у вересні 1956 року, збираючи й опрацьовуючи матеріяли до „Бібліографії українських видань за 1957 рік". Вони відзначили труднощі збирання матеріялів у різних місцях та в справі кляснфікації і систематизації їх та висловили подяку установам, що прийшли їм на допомогу, в першу чергу УВАН у ЗДА і Редакції газети „Свобода" та ін.

З дальшою інформацією в справі української бібліографії виступили — Б. Кравців, Б. Загайкевич, І. Світ, Б. Мартос, В. Міяковський, В. Знаєнко, Х. Карпевич, Н. Палідвор і М. Томоруг. Зокрема М. Томоруг повідомила, що тепер вона працює над українською пресою, що виходить у Чехо-Словаччині.

В заключному слові, як підсумок, М. Ветухів зазначив, що треба довести працю „Бібліографія українських видань за 1957 рік" до кінця та видати її, а також почати складати бібліографію за дальші роки щорічно. Академія в цьому допоможе. Приступити до складання бібліографії українських видань за попередні роки, літопису журнальних статтей, а також окрему увагу звернути на працю В. Дорошенка в справі Бібліографії української періодичної преси.

І. З.

„Семінар співпраці" азійсько-африканських країн

Єрусалим. — В минулу неділю відкрито в Тель Авіві так званий „семінар співпраці" азійсько - африканських країн, який триватиме три місяці, під час яких учасники тієї імпрези вивчатимуть осяги і досвід Ізраїлю з найрізнородніших ділянок державного і суспільного життя. Мохамеданські держави Середнього Сходу і північної Африки збойкотували цей з'їзд, але прибули всетаки представники з 12-х азійських і африканських країн, а то з Ніґерії, Бірми, Цейльону, Етіопії, французького Судану й західньо - африканського Побережжя. Не-офіційні делегації прибули з Ґани, Індії, Японії, Кенії і Сіяму. Конференцію, що започаткувала 3-місячні відвідини делегатів з названих країн, відкрила ізраїльський міністер закордонних справ Голда Маєр.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк, 149 2-га Ев.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, дня 21 листопада ц. р., в приміщенні Клюбу відбудеться вечір, присвячений здійсненню великого культурного почину — виданню Історії України-Руси Михайла Грушевського у 10 томах. Спогадами про автора, про добу, в якій ця історія підготовлялася і писалася, і про значення її для українців і для другів і недругів української справи поділяться Володимир Міяковський, Борис Ржепецький, Володимир Січинський, Левко Чикаленко та інші. Початок о год. 8-ій вечора.

Управи УНДому, де голова

Немає єдности між демократами в справі охорони громадянських прав

Вашингтон. — Голови стейтових демократичних організацій є поділені майже на половину в справі нового законопроєкту про охорону громадянських прав. Із запитуваних 43 голов 18 заявилися за те, щоб в 1960 році до демократичної плятформи прийняти пункт про збільшену охорону громадянських прав. До цих не компромісових стейтів в справі закону про охорону прав кольорового населення належать стейти: Ню Джерзі, Ню Йорк, Коннектикат, Массачусетс, Ровд Айленд, Мишиґен, Міннесота, обидві Дакоти, Висконсин, Айова, Іллиной, Небраска, Міссурі, Колорадо, Ореґон, Вашинґтон і Каліфорнія. 11 голов стейтових організацій із Півдня є проти сильнішої позиції в справі громадянських прав, а 11 стейтів із Середнього Заходу шукають якогось компромісу між південними і північними демократами. Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер заявив, що він домагатиметься на зборах цього комітету 6-го грудня сильнішої оборони громадянських прав.

● Найменований кардиналом Архиєпископ філаделфії буде називатися офіційно „Джан Кардинал О'Гара", отже титул його стоятиме між ім'ям і прізвищем. У 13-му столітті кардиналів називали, тільки самим іменем, без родинного прізвища: „Джан, Кардинал Фльоренції".

● З Ріо де Жанейро в Бразилії повідомляють, що там настало вже повне літо. До південної півкулі прийшло воно одночасно з тим, як прийшла зима до північної півкулі. В Ріо де Жанейро температура 17-го листопада становила 96 ступнів, а в Сан Павльо — 95, і населення втікає від спеки на пляжі.

● З Італії видалено американського громадянина Пітера Говарда, як „небажаного гостя". Сталося це після того, як італійські газети розкрили, що він влаштував у себе прийняття з турецькими танечницями, які замість одягу, мали на обличчях „чадру".

● Перед журналістами в Кельні, у Західній Німеччині, Генрі Форд, президент автомобільної компанії, висловив надію, що нова демократична більшість в Конґресі ЗДА ухвалить закон про рішучу боротьбу з корупцією в американських робітничих спілках.

Українські студенти в Канаді відбули конференцію

В днях 18-19 жовтня 1958 року в приміщеннях Меморіял Юніон Саскачеванського університету в Саскатуні відбулася Конференція Союзу Українського Студентства Канади. У Конференції брали участь українські студенти, які студіюють в університетах західньої Канади в Саскатуні, Едмонтоні і Вінніпеґу. Господарем Конференції було Товариство Альфа - Омеґа Саскачеванського університету, а підготовляв Конференцію Організаційний Комітет під проводом п-ни Є. Климишин, віце-президента СУСК на Саскатун.

Конференцію відкрила п-на Є. Климишин, вітаючи учасників від імени Організаційного Комітету. Офіційні привіти виголосили: д-р Джордж Сімпсон від Саскачеванського університету, п-на Наталка Цьона від Т-ва Альфа-Омеґа і п-на Є. Мерчук від Т-ва Обнова в Саскатуні.

Першу доповідь виголосив д-р М. Небелюк на тему: „ЦЕСУС і його роля в українському студентському русі". У своїй доповіді доповідач подав огляд історії українського студентського руху від початку аж до теперішнього часу, закінчуючи працею ЦЕСУС-у на міжнародному полі.

Чергову доповідь виголосив президент СУСК Лев Винницький, який прибув на конференцію з Монтреалю. У своїй доповіді він коротко з'ясував структуру Союзу Українського Студенства Канади, методи його праці та предложив ряд плянів, до реалізації яких Управа СУСК приступить в найближчому часі. Сюди належать: 1) Стипендійний фонд, 2) Співпраця СУСК з Централею Комітету Українців Канади, 3) Відзначення Річниці Свята Крут, 4) Співпраця СУСК в структуральній реорганізації ЦЕСУС-у, 5) Ініціятива СУСК у заведенні курсів українознавства на університетах Канади.

Після спільного обіду в їдальні університету виголосив доповідь професор Саскачеванського університету маґістер Буйняк на тему: „Історія української мови", в якій він проаналізував джерела і розвиток української мови, зазначуючи її важливість і центральне положення серед слов'янських мов і мов світу.

Пополудневі сесії почалися привітом адвоката Ю. Стечишина, в якому він згадав початки українського студентського руху в Канаді, колискою якого був Саскатун, і коротко начеркнув історію Товариства Альфа - Омеґа, яке повстало в 1930 році. Він також зложив привіт конференції від Комітету Українців Канади.

Головну доповідь на Конференції виголосив проф. д-р Андрусишин, голова департаменту славістичних студій Саскачеванського університету, в якій він присвятив свою увагу університетським студентським клюбам. Проф. Андрусишин подав у своїй доповіді ґрунтовну аналізу українського студентського життя і його розвитку в Саскатуні і з'ясував його найважливіші проблеми, поєднуючи їх з проблемами і ролею українців у Канаді. В результаті доповіді проф. д-ра Андрусишина обрано п'ять комісій, які після півгодинних нарад над накресленими в доповіді д-ра Андрусишина проблемами, здали звіт з своїх висновків.

Про „Відношення теперішніх провідників українського життя до майбутніх його провідників" звітували панни С. Рейчеба і Н. Цьона. Про „Мотиви студій української мови" інформували пп. Ю. Симчич і Р. Проць. Про „Українську мову вдома, в середній школі та в університеті" зробили підсумки пп. Г. Метрунець і О. Талпаш. „Важливість збереження укрїнських культурних надбань як вкладу в загальноканадійську культуру" була предметом звіту п-ни Ю. Карпінки і п. Є. Дейнеки. Про „Дороги співпраці між місцевими студентськими клюбами" звітували п. С. Кеба і п. Т. Монастирський. Суботні сесії закінчено о год. 5.30 після жвавої і всебічної дискусії, якою проводив президент СУСК.

О год. 9-ій веч. в найкращому готелі Саскатуну — Безборо відбувся Великий Баль. Крім танців учасники мали змогу бачити балетну групу п-ни Люсі Павличенко та почути сольоспів Івана Шевчука і октет під проводом п-ни Лесі Ткачук.

В неділю 19-го жотня після Служб Божих учасники конференції зібралися на спільному обіді в Клінтон Лодж, де опісля проф. д-р О. Старчук, голова славістичного відділу Албертійського університету виголосив доповідь про „Походження українських імен та прізвищ".

О 2-ій год. наради Конференції продовжувалися в будинку Меморіял Юніон відкритою дискусією на тему: „Сучасна і майбутня роля українського студента". З рамени цієї дискусії виголошено такі доповіді: а) Політичне життя в Канаді — п. А. Процюк; б) Академічне життя і університет — п. В. Тарнопольський; в) Торговельний світ — п. М. Санюк і г) Культурне життя — п. С. Ціпивник.

Загальна дискусія, на якій було присутніх понад 150 українських студентів і громадян, була цікавою і доповняючою. Дискусією проводив президент СУСК Лев Винницький.

Конференцію СУСК закрито о год. 5.30 вечора. Вона була важливим кроком вперед в діяльності українського студентства в Західній Канаді і великим юспіхом для СУСК. Ввечері гостили в себе учасників Конференції господарі Інституту імени Петра Могили. Після вечері відбулися оглядини Музею Союзу Українок Канади.

Управа Союзу Українського Студентства Канади складає цією дорогою Організаційному Комітетові Конференції та всім учасникам і гостям якнайсердечнішу подяку за їхню активну піддержку та ентузіязм, які в великій мірі запевнили успіх Конференції.

Управа Союзу Українського Студентства Канади

Дня 16-го листопада 1958 року, по довгій і тяжкій недузі, на 49-му році життя, відійшла у вічність

бувш. учителька на Західніх Землях України та дружина адвоката,

бл. п. Ірина з Погорецьких ЛУЦЬКА

ПОХОРОННІ відправи відбудуться в український католицькій церкві св. Івана Хрестителя дня 19-го **ЛИСТОПАДА** 1958 р., — о год. 9:00 рано в Пітсбурґу, Па.

Горем опечалені:

Муж — **АНТІН**
Діти — **ОКСАНА і ДАРІЯ**
Сестра — **ЗИНОВІЯ КУЛЬЧИЦЬКА** з чоловіком **ВОЛОДИМИРОМ** і донькою **ЛІДОЮ**
Брат — **ЯРОСЛАВ ПОГОРЕЦЬКИЙ** з дружиною **НАТАЛКОЮ** і донькою **ОКСАНОЮ**

Посмертні Згадки

ПЕТРО ЗЮБРИЦЬКИЙ, довголітній член УНСоюзу, Від. ч. 117 в Ню Йорку, помер дня 17-го листопада 1958 р., на 73 році життя. Покійний народився в Могильниці, пов. Теребовля, Зах. Україна, був членом УНСоюзу від 1909 р. Полишив у смутку дружину Марію. Похорон відбудеться в четвер, 20го листопада 1958 року, о год. 10:00 рано, з пох. заведення П. Яреми та української кат. церкви св. Юрія в Ню Йорку — В. Й. П!
д-р В. Калина, секр.

АНДРІЙ МЕЛЬНИК, довголітній член 268 Відд. ім. Д. Вітовського в Франкфорді, Па., помер 9го листопада 1958 р., проживши 76 років. Покійний полишив у смутку дві доньки, Анну та Ірину, двох синів, Романа та Богдана, Андрія, зятів та внуків. Похорон відбувся 13-го листопада 1958 р., із церкви св. свщ. Йосафата, на цвинтар св. Марії в Fox Chase. В. Й. П!
Управа

ГНАТ УКРАЇНЕЦЬ, активний член УНСоюзу від 1925 р. у Відділах 336 і 497, помер ненадійно дня 1-го листопада 1958 р. Покійний походив із села Золоте Більче, Борщівського повіту, Зах. Україна. До Канади приїхав самітником 1909 року. В 1915 р. оженився і з дружиною Марією ділив долю і недолю українських фармерів-піонерів на албертійських гоумстедах. Важка праця і безвиглядність фармерського буття в той час спонукали енергійного Гната шукати щастя в ЗДА. Свідомість же обов'язків батька й мужа, і гідне ім'я своїх прадідів занесли його в ряди УНС, яких він не опустив до останнього дня. Покійний був завзятим читачем „Свободи" та її видань. В своїй молодості активно уділявся в усіх ділянках громадського життя в силу своїх спроможностей. Динамічна вдача та мандрівний дух занесли його в 1934 році знова до сонячної Алберти. Залишив у глибокому смутку свою дружину Марію і три дочки: Олю і Євгенію з чоловіками Степаном та Юрієм і Лесю в ЗДА, іще незамужню, сім унуків та сестру Калину в Україні. Похорон відбувся дня 4-го жовтня ц. року при великій участі приятелів, знайомих та членів родини. Тіло Покійного спочиває на цвинтарі Бічмонд, в Едмонтоні, В. Й. П.
Д. Петрів, секр.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі"

ВІСТІ ЗІ СТУДІЇ АВРАМЕНКА

ЛЕКЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ТАНКІВ, які переводить сам **АВРАМЕНКО.**

ПАССЕЙК — Четвер, 20-го листопада 1958 р., о год. 5:30 — для дітей, а для старших — год. 7:00., у католицькій церковній залі.

ФИЛАДЕЛФІЯ: П'ятниця, 21 листопада 1958 — в залі Горожан, 847 Н. Френклін вул. Діти від 5:00, а старші від 7:00 веч.

НЮ ЙОРК: Субота, 22-го листопада 1958. У Студії Авраменка — для Інструкторів і всіх записаних танцюристів. Год. 8:00 рано до 12:00 впол.

Просимо вписуватися на Танкові Курси громадно. Не тратьте часу, бо лекції вже почалися.

Потрібно техніків до висвітлювання українських фільмів з апаратами. Проситься Українські Громади висвітлювати у себе українські фільми.

По інформації вдавайтеся на адресу:

AVRAMENKO STUDIO
4 St. Mark's Pl, New York 3, N.Y.
Телеф.: AL 4-7655

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ЧИТАЙТЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"

Короткі Вістки

● **Представник фльоти** повідомляє, що випуск бальону із людиною на висоту 16-ох миль не вдався через те, що 16-го листопада в Репідс Сіті, Південна Дакота, падав сніг. З того бальона мали спостерігати плянету Марс, яка тоді була в найсприятливішому для обсервації положенні. Подібне положення Марса буде аж через два місяці.

● **Кубинський уряд** повідомляє, що 16-го листопада в бою згинуло збоку повстанців 113 осіб, а збоку урядових військ 3 особи. Одночасно повстанське радіо повідомляє, що в провінції Орієнте в боях згинуло кільками соток урядових вояків.

● **14-го листопада учасник Громадянської війни Волтер Вільямс** відзначив у Гавстоні, Тексас, 116-роковини з дня народження. Він служив в армії конфедератів, яка воювала проти північної армії, що боролась за єдність Унії. Свої чергові народини Вільямс відзначив тим, що „потягнув" кілька разів з грубої сиґари. Крім нього, у Сленті, Вірджінія, живе ще другий ветеран Громадянської війни, 112-річний Джан Соллінґ.

● **Фергат Аббас,** голова екзильного націоналістичного уряду Альжиру, заявив журналістам у Бельгії, що він радо піде на переговори з французьким урядом, але при умові, якщо ці переговори провадитимуться за посередництвом генерального секретаря Об'єднаних Націй чи під авспіціями ОН. Альжирські націоналісти не хочуть, щоб у світі склалося враження, що вони „скапітулювали" перед генералом де Голем.

На озері Мишиґен затопився корабель із 37-членною залогою

Чарлвуа, Мишиґен. — 18-го листопада в північній частині озера Мишиґен затопився вантажний корабель 14,800-тонновий „Карл Д. Бредлі", який плив із порту Шикаґо до порту Роджерс Сити над озером Гюрон. Перед самим затопленням цей корабель вислав був таку вістку: „Ми роздерті на двоє. Ми потапаємо". Німецький вантажний корабель „Саторі" перший прибув на місце катастрофи, але не знайшов нікого з затопленого корабля. На „Бредлі" звичайно була залога з 42 моряків, але цим разом там була тільки 37-членна залога, як це видко з повідомлення корабля. Також інші кораблі та радіові служби дістали були повідомлення про катастрофу вантажника „Бредлі", але досі не вдалося знайти жадного сліду з нього, хоч розшуки відбувалися і при допомозі літака. Катастрофа сталася в 5:50 по полудні, і мало було часу на розшуки, бо незабаром запала ніч. Катастрофу спричинив буревій, який віяв із силою понад 60 миль на годину.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАРЗАН, ч. 4164. Готовиться вбити.

Замаскований мавполюд танцював з удаваною неважливою невимушеністю...

Але цілий час методично зближався щораз то ближче і ближче до своєї добичі...

Презирливий Чака гордо стояв, спостерігаючи гостину своїх диких підданих!